

GUIA DOCENT

AVALUACIÓ, DIAGNÒSTIC I INTERVENCIÓ PSICOLÒGICA EN LA VELLESA

Coordinació: AMADO CODONY, ANNA

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	AVALUACIÓ, DIAGNÒSTIC I INTERVENCIÓ PSICOLÒGICA EN LA VELLESA		
Codi	14553		
Semestre d'impartició	1R Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA		
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter
	Doble titulació: Màster Universitari en Psicologia General Sanitària i Màster Universitari en Neuropsicologia	1	OBLIGATÒRIA
	Màster Universitari en Psicologia General Sanitària	1	OBLIGATÒRIA
Modalitat	Semipresencial		
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6		
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA
	Nombre de crèdits	1.8	4.2
	Nombre de grups	1	1
Coordinació	AMADO CODONY, ANNA		
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL		
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.		
Idioma/es d'impartició	Català		

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
AMADO CODONY, ANNA	anna.amado@udl.cat	3	A convenir a través del correu electrònic. Es poden fer de forma presencial i/o online.
CARNES I VENDRELL, ANNA	anna.carnes@udl.cat	3	A convenir a través del correu electrònic. Es poden fer de forma presencial i/o online.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Analitzar les característiques de l'envelliment en les diferents dimensions (física, psicològica, social i cognitiva)
2. Conèixer i saber identificar les principals alteracions anímiques i del son en persones grans
3. Disposar d'eines per a l'acompanyament psicològic en els processos de pèrdua
4. Conèixer i diferenciar els diferents tipus de demències
5. Dissenyar programes d'intervenció cognitiva per a persones amb deteriorament cognitiu lleu i/o demència
6. Dissenyar programes de formació adreçats al cuidador/a de persones grans en situació de dependència, així com programes de suport psicològic als cuidadors informals

Competències

- Descripció i anàlisi dels processos de desenvolupament i canvi en les persones grans
- Identificació dels condicionants de salut i malaltia en la gent gran
- Anàlisi i interpretació dels resultats de l'avaluació psicològica en persones grans
- Anàlisi i interpretació dels resultats de l'avaluació neuropsicològica en persones grans
- Disseny de programes d'intervenció per a persones grans amb deteriorament cognitiu lleu i/o demència
- Disseny de programes adreçats a cuidadors/es informals
- Aplicació crítica i reflexiva dels coneixements i habilitats adquirits en casos pràctics

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. L'envelliment de la població: característiques de l'envelliment físic, psicològic, social i cognitiu. Diferències entre l'envelliment normal i patològic. Valoració geriàtrica integral
2. Atenció centrada en la persona i qualitat de vida
3. Característiques i trastorns de l'estat d'ànim en persones grans
4. Característiques i trastorns del son i de l'alimentació en persones grans
5. La sexualitat i afectivitat en persones grans
6. El maltractament: el bon tracte com a prevenció de les males pràctiques en l'atenció a la gent gran
7. Acompanyament en el procés de dol de les persones grans i afrontament de la pròpia mort
8. El deteriorament cognitiu lleu i les demències: concepte i classificació
9. Avaluació neuropsicològica en demències
10. Característiques de les principals demències: malaltia d'Alzheimer, demència fronto-temporal, demència per Cossos de Lewy, demència vascular, demència associada a Parkinson, i demència per consum d'alcohol
11. Intervenció neuropsicològica en persones amb deteriorament cognitiu lleu i/o demència
12. Suport psicològic al cuidador/a informal de persones amb demència i/o situació de dependència
13. Aspectes ètics i legals de l'atenció a les persones grans en situació de deteriorament cognitiu. Documents de voluntats anticipades i llei de l'eutanàsia.

Eixos metodològics de l'assignatura

Presentació de continguts per part del docent, anàlisi i discussió de casos pràctics, realització i anàlisi d'entrevistes i proves d'avaluació en persones grans.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

L'assignatura es desenvoluparà en 12 setmanes lectives, amb una dedicació de 5 hores a la setmana, distribuïdes de la següent manera:

DILLUNS 15 a 17:30h presencial

DIJOUS 15 a 17:30h presencial

Sistema d'avaluació

L'avaluació continua constarà de quatre blocs:

BLOC 1: Resolució d'un cas dels temes 1 al 7 (30%)

- **Activitat d'avaluació 1:** Lectura d'un article científic i difusió de les idees principals (10%)
- **Activitat d'avaluació 2:** Reflexió al voltant d'un cas pràctic (10%)
- **Activitat d'avaluació 3:** Realització i anàlisi d'una situació de Role-playing (10%)

BLOC 2: Resolució d'un cas dels temes 8 al 13 (30%)

- **Activitat d'avaluació 1:** Lectura crítica d'un article científic (10%)
- **Activitat d'avaluació 2:** Anàlisi d'una pel·lícula (10%)
- **Activitat d'avaluació 3:** Avaluació i intervenció del cas real o fictici (10%)

BLOC 3: Prova escrita (30%)

- **Activitat d'avaluació 1:** Examen escrit temari del 1 al 7 (15%)
- **Activitat d'avaluació 2:** Examen escrit temari del 8 al 13 (15%)

BLOC 4: Assistència a les classes (10%)

- **Activitat d'avaluació 1:** assistència a un mínim del 80% de les classes del curs

La nota final de l'assignatura és la suma de la nota dels quatre blocs. Cal un mínim de 5 punts en la qualificació final per superar l'assignatura.

Per poder superar l'assignatura i fer la suma de la nota dels quatre blocs, cal que la mitjana de cadascun dels tres primers blocs estigui aprovada.

Les dates de les diferents activitats d'avaluació dels dos primers blocs es proporcionaran a l'inici de l'assignatura, ja que es realitzaran de forma presencial a l'aula.

L'avaluació alternativa constarà de tres blocs:

L'estudiant que ho desitgi tindrà dret a renunciar a l'avaluació contínua a l'inici del semestre i acollir-se a la modalitat d'avaluació única. Per fer-ho, haurà de presentar una instància a secretaria en el termini fixat i aportar documentació justificativa d'activitat laboral i/o altres situacions personals.

BLOC 1: Resolució d'un cas dels temes 1 al 7 (30%)

- **Activitat d'avaluació 1:** Lectura d'un article científic i difusió de les idees principals (10%)
- **Activitat d'avaluació 2:** Reflexió al voltant d'un cas pràctic (10%)
- **Activitat d'avaluació 3:** Realització i anàlisi d'una situació de Role-playing (10%)

BLOC 2: Resolució d'un cas dels temes 8 al 13 (30%)

- **Activitat d'avaluació 1:** Lectura crítica d'un article científic (10%)
- **Activitat d'avaluació 2:** Anàlisi d'una pel·lícula (10%)
- **Activitat d'avaluació 3:** Avaluació i intervenció del cas real o fictici (10%)

BLOC 3: Prova escrita (40%)

- **Activitat d'avaluació 1:** Examen escrit temari del 1 al 7 (20%)
- **Activitat d'avaluació 2:** Examen escrit temari del 8 al 13 (20%)

La nota final de l'assignatura és la suma de la nota dels tres blocs. Cal un mínim de 5 punts en la qualificació final per superar l'assignatura.

Per poder superar l'assignatura i fer la suma de la nota dels tres blocs, cal que la mitjana de cadascun dels dos primers blocs estigui aprovada.

Les dates de les diferents activitats d'avaluació dels dos primers blocs es proporcionaran a l'inici de l'assignatura, i s'hauran de fer de forma online el mateix dia que els alumnes d'avaluació continuada ho facin de forma presencial a l'aula.

Bibliografia i recursos d'informació

- A. Freixas-Farré i B. Luque-Salas (2014). La sexualidad de las mujeres mayores. Perspectiva evolutiva y psicosocial. *Anuario de Psicología*, 44(2): 213-228.
- A. González Mestre, J.L.L. Piqué Sanchez y A. Vila Rull (2016). *L'atenció centrada en la persona en el model d'atenció integrada social i sanitària de Catalunya*. Generalitat de Catalunya.
- A.C. Sanjoaquín Romero, E. Fernández Arín, M.P. Mesa Lampré y E. García-Arilla Calvo (2006). Valoración geriátrica integral. En Sociedad Española de Geriátrica y Gerontología. *Tratado de Geriátrica para residentes*.
- C. Boix Gras, J. Lopez-Torres Hidalgo, Y. David García, J. Tellez Lapeira, A. Villena Ferrer e I. Párraga Martínez (2009). Trastornos del sueño y condiciones ambientales en mayores de 65 años. *Atención primaria*, 41(10):564-569.
- C. Pelegrín-Valero, J. Olivera-Pueyo y L. Castillo-Giménez (2011). Neuropsicología del deterioro cognitivo leve y de las demencias. En J. Tirapu Ustároz, M. Ríos Lago y F. Maestú Unturbe. *Manual de Neuropsicología* 2ª edición. Barcelona: Viguera.
- Colvin, C., i Ceide, M. (2021). Review of Grief Therapies for Older Adults. *Current Geriatrics Reports*, 10(3), 116-123. doi: 10.1007/s13670-021-00362-w
- Comité de Bioètica de Catalunya (2010). *Recomanacions als professionals sanitaris per a l'atenció de malalts al final de la vida*. Generalitat de Catalunya.
- D. Casado (2011). *Afrontar la discapacitat, el envejecimiento y la dependencia*. Madrid: CCS.
- Delgado Egado, B. (Coord.) (2008). *Psicología del desarrollo desde la infancia a la vejez*. McGraw-Hill.
- Departament de Benestar Social i Família, Generalitat de Catalunya. (s.d.). Protocol marc i orientacions d'actuació contra els maltractaments a les persones grans. https://drets-socials.gencat.cat/web/contenut/03ambits_tematicos/04gentgran/maltractaments_persones_grans/documents/proposta_protocol_maltractaments_gent_gran.pdf
- F. Villar y R. Serrat (2017). Hable con ellos: cuidados narrativos en el marco de una atención centrada en la persona. *Revista de Geriátrica y Gerontología*, 54(4): 216-222.
- Fernández-Ballesteros, R. (2009). *Envejecimiento activo: contribuciones de la psicología*. Madrid: Pirámide.
- G. Lubrini, E. Muñoz Marrón, JA. Perrián Morales y M. Ríos-Lagos (2016). *Estimulación cognitiva y rehabilitación neuropsicológica*. Barcelona: UOC Universitat Oberta de Catalunya.
- J. Deus Yela, J. Deví Bastida y M. del P. Sáinz Pelayo (2018). *Neuropsicología de la enfermedad de Alzheimer*. Madrid: Síntesis
- J. Rodríguez Delgado (2013). Contenciones mecánicas en geriatría: propuestas técnicas y recomendaciones de uso en el ámbito social. *Revista Española de Geriátrica y Gerontología*, 48(4):185-189.
- J.P. Serrano Selva, J.M. Latorre Postigo y J. Montañes Rodríguez (2005). Terapia sobre revisión de vida basada en la recuperación de recuerdos autobiográficos específicos en ancianos que presentan síntomas depresivos. *Revista de Geriátrica y Gerontología*, 40(4):228-35.
- JM. Ribera Casado (2015). Dignidad de la persona mayor. *Revista Española de Geriátrica y Gerontología*, 50(4):195-199.
- Jürschik, P., Botigué, T., Nuin, C. i Lavedán, A. (2013). Characterized mood by loneliness and sadness: factors related elderly. *Gerokomos*, 24(1). <https://dx.doi.org/10.4321/S1134-928X2013000100003>
- Lorenzo Otero, J., i Fontán Scheitler, L. (2003). Las fronteras entre el envejecimiento cognitivo normal y la enfermedad de Alzheimer: El concepto de deterioro cognitivo leve. *Revista Médica del Uruguay*, 19(1), 4-13.
- M. Arellano Pérez, M. Garreta Burriel y AM. Cervera Alemany (2006). Negligencia, abuso y maltrato. En Sociedad Española de Geriátrica y Gerontología. *Tratado de*

Geriatría para residentes.

- M. Celdrán (2013). La violencia hacia la mujer mayor: revisión bibliográfica. *Papeles del psicólogo*, 34(1): 57-64.
- M. Rosselli y M.B. Jurado (2012). Las funciones ejecutivas y el lóbulo frontal en el envejecimiento típico y atípico. En J. Tirapu Ustároz, A. García Molina, M. Ríos Lago y A. Ardila Ardila. *Neuropsicología de la corteza prefrontal y las funciones ejecutivas*. Barcelona: Viguera.
- MA. Escobar Bravo, T. Botigüé Satorra, P. Jürschik Giménez, C. Nuin Orrio y J. Blanco Blanco (2013). Sintomatología depresiva en ancianos. La influencia del género. *Revista Española de Geriatría y Gerontología*, 48(2):59-64
- MA. Jurado, M. Mataró y R. Pueyo (2013). *Neuropsicología de las enfermedades neurodegenerativas*. Madrid: Síntesis.
- Martínez Rodríguez, T. (2016). La atención centrada en la persona en los servicios gerontológicos Modelos de atención y evaluación. <http://www.acpgerontologia.com/documentacion/ACPenserviciosgerontologicos.pdf>
- Moreno, A. (2009). *Psicología del desenvolupament II. Adolescència, joventut, edat adulta i vellesa*. UOC.
- National Institute on Aging, NIH. (s.d.). El sueño y las personas mayores. Cómo lograr dormir bien por la noche. <https://order.nia.nih.gov/sites/default/files/2022-11/sueno-personas-mayores.pdf>
- National Institute on Aging, NIH. (s.d.). Las personas mayores y la depresión. Cómo saber cuándo buscar ayuda. <https://order.nia.nih.gov/sites/default/files/2022-03/older-adults-depression-spanish.pdf>
- National Institute on Aging, NIH. (s.d.). Vivir mejor la tercera edad. Comer saludable después de los 50 años. <https://order.nia.nih.gov/sites/default/files/2022-09/nia-comer-saludable.pdf>
- O. Bruna, J. Subirana y S. Signo (2012). Corteza prefrontal, funciones ejecutivas y envejecimiento normal. En J. Tirapu Ustároz, A. García Molina, M. Ríos Lago y A. Ardila Ardila. *Neuropsicología de la corteza prefrontal y las funciones ejecutivas*. Barcelona: Viguera.
- P. Hilarión. (2010). *Indicadors de qualitat: serveis residencials assistits per a gent gran*. Generalitat de Catalunya.
- Pascual, Á.M., i Santamaría, J.L. (2009). Proceso de duelo en familiares y cuidadores. *Revista Española de Geriatría y Gerontología*. doi:10.1016/j.regg.2009.05.012
- Pla, G., i Costa, M. (Coord.) (2019). Bon tracte a les persones grans. Guia transfronterera de prevenció de maltractaments a les persones grans. [file:///Users/Anna/Downloads/guia-prevencio-gent-gran%20\(1\).pdf](file:///Users/Anna/Downloads/guia-prevencio-gent-gran%20(1).pdf)
- *Protocol marc i orientacions d'actuació contra els maltractaments a les persones grans* (2012). Generalitat de Catalunya.
- Sánchez García, E., Montero Errasquin, B., i Cruz-Jentoft, A. (2020). Actualización en valoración geriátrica integral. *Anales RANM*, 137(1), 77-82. doi: 10.32440/ar.2020.137.01.doc01
- Sandoval-Obando, E., Zacarés, J.J., Iborra, A. (Eds.) (2022). Generatividad y desarrollo humano. Experiencias y modelos actuales para el bienestar psicológico. RIL Editores. <https://ediciones.uaautonoma.cl/index.php/UA/catalog/download/112/199/783-1?inline=1>
- Serra Desfilis, E., i Abengózar Torres, M.C. (1990). Ancianidad y preparación para la muerte. *Anales de Psicología*, 6(2), 147-158.
- Triadó, C., Celdrán, M., i Villar, F. (Coords.) (2019). *Desarrollo Adulto y envejecimiento* (2 ed.). Alianza.
- Troen, B. R. (2003). The biology of aging. Mount Sinai. *Journal of Medicine*, 70(1), 3-22.
- Ventura, R. (2004). Deterioro cognitivo en el envejecimiento normal. *Revista de Psiquiatría y Salud Mental*, 5(2), 17-25.
- Villar, F., Celdrán, M., Fabà, J., Serrat, R., i Martínez, T. (2017). Sexualidad en entornos residenciales de personas mayores. Guía de actuación para profesionales. Fundación Pílares para la Autonomía Personal.
- Wanden-Berghe C. (2021). Valoración geriátrica integral. *Hospital a Domicilio*, 5(2), 115-24. doi: <http://doi.org/10.22585/hospdomic.v5i2.136>